

Blandad skörd

GUNNAR EKELOF: Om hösten.
Bonniers.

Gunnar Ekelöfs nya diktsamling *Om hösten* gör ett något ojämnt intryck. Drygt hälften av boken upptas av vad skalden har kallat "dikter vid skilda tillfällen". Det är dels omedelbart nedskrivna infall, ibland drömliknande, och dels mer eller mindre genomarbetade ting, allt samlat under en tid av inte mindre än 32 år. Helt likgiltigt är ingenting. De automatiskt surrealistiskt tillkomna styckena röjer diktarens arbetssätt, och hela urvalet ger vinkar om hans utvecklingsgång. Men flera av dessa alster bjuder framför allt på litteraturpsykologiska eller litteraturhistoriska värden, och det är ju knappast sådana, som en ny diktsamling väntas ge.

Emellertid möter inte sällan en glimt av stor lyrik också i detta avsnitt. När skalden söker efter ett fotfäste i tillvaron, ser han framför sig, hur

... en emigrant, som stiger av tåget vid hävsstranden, där jorden slutar, med blicken söker barkassen som skall föra honom ut till oceanångaren vars många ljus speglar sig i havet.

På tal om resenären, som bryter upp och skall fara vidare, kommer iakttagelsen:

Se hur detta byter ansikte
detta rum som han lämnat för
alltid.

Den gammaldags rimmade dikten *Hemmadotter* låter flickans längtan bort omärkligt lösgöra sig ur vardagslivets ombonade ro. En sagosyn kan stiga fram med lysande styrka:

Det är höst och jakttid
med hornklang över moln och
lövverk —
jag vet en källa djupt in i en
grotta
av duvblå skymning —
ty närmare hörs klangen av stö-
varnas skall.

De sammansatta själsintrycken vid en klockas slag fångas mästerligt i hela sin mångfald. Och i *Diana* har Ekelöf skapat ett underbart mänskensstycke, värdigt att ställas samman med Stagnelius' *Endymion*. Så här börjar det:

En timme har gått
Det klingar av silverhästskor i
stadens klocktorn
Månen rider. Kring hennes ansikte
bryter sig
molnen i färg. Som en skimrande
kropp ligger jorden
utsträckt, men alla de vilda dju-
ren följer henne:
Det surrar en svärm av gyllene
bin under kupan ...

Detta är en dikt, som inte bara är klassisk i sitt ämne utan kommer att bli klassisk genom sin skönhet, modernt skiftande men ändå antikt enkel.

Till det bästa i boken hör också de större verk, som med sin genomarbetade och tankefyllda associationslek väl hör till diktarens nyaste skapelser. Livsledan sorlar mäktigt i *Röster under jorden*. Den bryter sig mot den sinnliga lusten i *En ros från Allmag*, med dess folkparksstämning i bakgrunden. Och den övervinns — för ett ögonblick eller som en trevande början till något nytt? — I *En verklighet*, där kärleken till livet uttrycks på ett så tjusande sätt som detta:

Ett gult löv är ännu en dyrbarhet
På ena sidan vägen sädesfält
och på den andra sidan barrskog
och säden gul till röd och i sky-
larna guldbrun
och den sandröda vägen, jag älskar
sådana enkla vägar
bara för gående och för grova for-
don efter fromma hästar.

Om hösten gör inte Gunnar Ekelöf till en större diktare än han redan var, men den är en fyndgruva för lyrikesälskaren.

C. O. B.